

Fransız İhtilâli Ve Osmanlıya Etkisi

Ders: Tarih
Öğretmen: Cengizhan Çelik

Sefa Kurnaz
10-A / 328

Fransız İhtilâli

Fransız İhtilâli (1789-1799), Fransa'daki mutlak monarşinin devrilip, yerine cumhuriyetin kurulması ve Roma Katolik Kilisesi'nin ciddi reformlara gitmeye zorlanmasıdır. Avrupa ve Batı dünyası tarihinde bir dönüm noktasıdır. Sosyal bir akımını başlatan en büyük etkindir. Fransız halkı önceki döneme göre büyük bir evrim geçirmektedir. Halk bilinçlenmektedir ve sarayın, kralın, seçkinlerin denetiminden çıkmaya başlamıştır. Şehirlerde yaşayan pek çok burjuva, büyük bir atılım içindedir. Kitaplar yaygınlaşmakta, aileler çocuklarını üniversitelere göndererek sağlam bir gelecek kurma yolunu tutarak kültürel seviyeyi yükseltmektedir. Bağımsız yayıncıların çıkardıkları gazete, bildiri ve broşürler, kitlesele bilinçlenmeye yol açmaktadır. Bu koşullar da toplumsal değişim taleplerinin olgunlaşmasına yol açmıştır. Toprak sahipleri ve soylular ayrıcalıklarını korumaya çalışmakta; bu sebeple burjuvaların soylu tabakasına geçmesini engelleyecek barikatlar yükseltmektedir.

Fransız İhtilâli

Soylular statülerini koruma hevesindeyken, burjuvalar da ekonomik olarak güçlenmelerine rağmen toplumsal haklarda söz sahibi olamamaktan şikâyetçidirler. Kırsal nüfus ise üzerindeki vergi yükünün hafiflemesini istemektedir. Devrimci düşünce, ülkede köklü yapısal değişikliklere gitmek gerektiğine inanan katmanlar arasında yayılmaya başlamıştır. Merkezi otorite ülkenin içinde bulunduğu evrimsel süreci kavrayamamış ve eski yöntemlerle sorunları halletme yoluna yönelmek istemiştir. Oysa özellikle burjuva, İngiliz devriminin etkisiyle geçici çözümle yetinmek değil, kitlesel olarak İngiliz modelindeki gibi 'parlamenter monarşi rejimi' altında yönetime katılmayı arzulamaktadır.

Fransız İhtilâli'nin Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkisi

Batı'da 16.yüzyıl sonları ile 16.yüzyılda meydana gelen Rönesans ve Reform hareketleri sonucu başlayan uyanış hareketi, 17.ve 18.yüzyıllarda düşünce, bilim, kültür ve sanat alanlarında büyük gelişmelere neden oldu. Bu gelişmelerin en önemlisi halk tabakalarının özgürlük, eşitlik ve adalet kavramlarının meşru hak olarak görme bilincine ulaşmasıdır. Mutlakiyetçi devlet yapısına ve kutsallaştırılmış krallık yönetimine karşı halkın itaati sarsılmaya başlamıştır. Aydınlanan ve bilinçlenen toplumlar baskıcı, adaletsiz ve acımasız devlet düzenine karşı çıkılması gerektiği bilincine ,devletin halka eşit, şefkatli ve insanca davranmak zorunda olduğu anlayışına büyük ilgi gösterdiler. Akı ve dengeyi ön plana çıkararak Aydınlanma döneminde dar kalıplı ve değişmesi mümkün olmayan düşünce sistemi etkinliğini yitirmiş, yerine özgür düşünce, araştırma ve yaşama arzusu egemen olmaya başlamıştır. Avrupa'daki bu gelişmeler, Fransız İhtilali'nin oluşmasında oldukça önemli bir etkiye sahiptir.

Fransız İhtilâli'nin Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkisi

Fransa'yı yöneten kral , devlet ve toplumu Tanrı adına yönettiğini, bütün kudretini Tanrı'dan aldığını, halka kabul ettirmişti. Soylular, ruhban sınıfı, burjuvalar ve köylüler (köleler) gibi sınıfsal bir sosyal yapının bulunduğu Fransa'da nüfusun % 90'dan fazlasını teşkil eden köylüler adeta köle gibi yaşamaktaydı. Bütün hakları kısıtlanan ve gittikçe sefaletle sürüklenen halk yukarıda belirtilen gelişmelerle bilinçlendi. Amerika'daki bağımsızlık ve özgürlük hareketinin başarıya ulaşması Fransa'da özgürlük arzusunun harekete geçmesinde etkili oldu. Kralın baskıcı tutumunun artması , yeni vergilerle halkı iyice yoksullaştırmaya çalışması bardağı taşıran son damla oldu ve 14 Temmuz 1789'da başlayan Fransız İhtilali kralın egemenliğine son verdi. 28 Ağustos 1789'da yayınlanan "İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi" ile bütün insanların özgür ve eşit olduğu , sınıf ayrımının ortadan kaldırıldığı ilan edildi. Devlet ve toplum düzeni özgürlük, adalet ve eşitliği esas alan köklü değişikliklere yöneldi. "Egemenliğin ulusa ait olduğu" 1791 Anayasasında yer aldı. Fransa'da meydana gelen bu köklü değişimler gücünü Tanrı'dan aldığını söyleyen diğer mutlak krallık yönetimlerini de sarsmaya başladı. Demokratik devlet düzeni özgürlük, eşitlik, adalet ve ulusçuluk düşünceleri diğer Avrupa ülkelerine de yayıldı.

Fransız İhtilâli'nin Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkisi

Avrupa'nın mutlakiyetçi krallıkları Fransa'da meydana gelen özgürlük hareketlerini boğmak için harekete geçtiler. Avusturya, Prusya, İngiltere ve İspanya Fransa'ya savaş açtılar. İhtilal Savaşları olarak bilinen ve 1793-1815 yılları arasında meydana gelen savaşlar özgürlük ve ulusçuluk akımlarını daha da güçlendirdi. Avrupa'da 1830 ve 1848 ihtilalleri mutlakiyetçi krallıkların sonun getirdi. Demokratik devlet ve toplum düzeni, devletin laikleştirilmesi ve milli devlet yapısı gibi oluşumlar hız kazandı. Yeni ortaya çıkan kavramlar ve yapılanmalar yalnızca Avrupa'yı değil tüm dünyayı etkiledi. Özellikle çok milletli devletler, bu milliyetçilik akımlarıyla sarsıldılar. Çok milletli bir devlet olan Osmanlı Devleti de milliyetçilik akınlarının devleti parçalamaya yönelik eylemlerinin odak noktası oldu. Osmanlı Devleti'ni parçalamayı ve çökertmeyi hedef alan devletler Balkanlardan başlamak suretiyle yaptıkları kışkırtmalar sonucu milliyetçi ayaklanmalar çıkardılar. Yunanlılar, Sırlar, Bulgarlar başta olmak üzere tüm Balkan milletleri bu ayaklanmalara katıldılar. Özellikle Ruslar, Türkleri Balkanlardan atmak, boğazları ele geçirmek ve sıcak denizlere inmek amacıyla Panislavist hareketlerle Balkan milletlerini kendi amaçları doğrultusunda kullandı. Osmanlı Devleti ayaklanmaları bastırmak için uğraştıysa da siyasi, ekonomik ve askeri bakımlardan büyük kayıplara uğradı. Avrupa devletleri ve Ruslar ayaklanan milletleri desteklediler. Osmanlı Devleti'nin içişlerine karıştılar ve her türlü baskıda bulundular. 1829 yılında Yunanlılar bağımsızlığının kabulüyle başlayan süreci yıkılışa kadar devam etti.

Fransız İhtilâli'nin Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkisi

Fransız ihtilalinin meydana getirdiği akımlar 19.Yüzyılın sonlarına doğru Türk aydınlarını da etkiledi. Gerek Avrupa'da öğrenim görürken oradaki milliyetçilik akımlarından etkilenmeleri ,gerekse Osmanlı Devletinde azınlıkların meydana getirdikleri aynı amaçlı ayaklanmalar Türk aydınlarının önce kültürel nitelikte başlayan ve daha sonra siyasallaşan milliyetçilik anlayışını ortaya çıkardı. Türkçülük adı altında başlayan bu akım

Milli Mücadelede Atatürk tarafından ulusal birlik, beraberlik, vatan ve millet sevgisi anlayışıyla harekete geçirildi. Bağımsızlık kazanıldıktan sonra Atatürk, kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni bir milli devlet haline getirmek için siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda köklü inkılaplar yaptı.

